МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
імені В. Г. КОРОЛЕНКА

Краєзнавці Слобожанщини

Випуск 14

НАТАЛІЯ ПЕТРІВНА ТРІПУТІНА – БІБЛІОТЕКАР, КРАЄЗНАВЕЦЬ (з нагоди 70-річного ювілею)

Біобібліографічний покажчик

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2019

УДК 02-051(477)Тріпутіна:908(477.54)](092)(01)
Т67

Серію засновано в 1999 році

Укладачі:
О. М. Дмитрієва,
В. О. Статкус
Науковий редактор
Н. О. Євсюкова

Т67 **Наталія Петрівна Тріпутіна – бібліотекар, краєзнавець** : (з нагоди 70-річ. ювілею) : біобібліогр. покажч. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Наук. б-ка ; [уклад.: О. М. Дмитрієва, В. О. Статкус ; наук. ред. Н. О. Євсюкова]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 40 с. – (Краєзнавці Слобожанщини ; вип. 14).

У покажчику міститься інформація про життя і творчий доробок краєзнавця, бібліотекаря Н. П. Тріпутіної – бібліографічні описи книг і статей, що вийшли друком у 2000–2019 рр. Видання призначене історикам, краєзнавцям, а також усім, хто цікавиться історією Харківщини.

УДК 02-051(477)Тріпутіна:908(477.54)](092)(01)

© О. М. Дмитрієва, В. О. Статкус, 2019
© Харківська державна наукова
бібліотека ім. В. Г. Короленка, 2019
© Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова, 2019

ПЕРЕДМОВА

Видання, підготовлене з нагоди 70-річчя краєзнавця, завідувачки сектору виховної роботи Наукової бібліотеки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (ХНУМГ) Наталії Петрівни Тріпутіної, продовжує серію біобібліографічних покажчиків «Краєзнавці Слобожанщини».

Протягом двадцяти років за дорученням ректорату ХНУМГ ім. О. М. Бекетова Н. П. Тріпутіна вивчає історію навчального закладу зокрема та комунального господарства Харкова загалом. Понад 15 з них вона є членом клубу «Краєзнавець» Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. Її дослідження відрізняються ґрунтовним науковим пошуком, публікації та виступи завжди ретельно підготовлені і викликають чималий інтерес аудиторії. Праця дослідниці відзначена грамотами та подяками Національної спілки краєзнавців України, Харківської обласної ради, Харківського міського голови та міськвиконкому, ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.

До покажчика увійшли відомості про друковані праці Н. П. Тріпутіної, публікації про її життя та творчий доробок. Видання містить бібліографічні описи книг і статей, що вийшли друком у 2000 – 2019 рр., науково-допоміжний апарат (вступна стаття, основні дати життя та діяльності, іменний покажчик) і додатки (рецензії на її монографію, поезії). Бібліографічний опис документів здійснено згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Бібліографічні описи документів, не опрацьованих de vizu, позначені астериском (*). У разі необхідності до бібліографічних описів додано анотації. Матеріал у розділах розташовано за хронологією. Пошук матеріалів закінчено у вересні 2019 р.

Посібник адресований історикам і краєзнавцям, а також усім, кого цікавить минуле Харкова. З електронною версією видання можна ознайомитися на сайтах: http://korolenko.kharkov.com/vydannia-biblioteky/vydannia.html

«З ЛЮДЬМИ ТАКИМИ ДОБРЕ В СВІТІ ЙТИ…»: ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ НАТАЛІЇ ПЕТРІВНІ ТРІПУТІНІЙ

Коли мене запитують про Наталію Петрівну Тріпутіну, на думку приходять різні характеристики, зокрема: науковець, історик; вона, безперечно, асоціюється з Бекетівським університетом, але ніколи чомусь не пов'язується у мене зі своєю професією – бібліотекаркою. Ми уже звикли, що бібліотекарі – це свого роду «невидимки у всесвіті друкованого слова», тому не можемо уявити серед них, наприклад, Казанову, Мао Цзедуна, Ральфа Еллісона чи Стівена Кінга. Хоча ці знаменитості у певні періоди свого життя працювали у бібліотеках. Наталія Петрівна ж працює у бібліотеці Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова з 1976 року і до сьогодні!

Що ж змусило її взятися за історичні пошуки? Це питання не давало мені спокою й одного разу я наважилася запитати про це саму пані Наталію, заздалегідь налаштувавшись почути щось традиційне, патетичне, на зразок любові до минулого, без якого неможливе майбутнє. Але все виявилось набагато буденнішим – у 1999 році, під час підготовки до видання книги «Очерки истории вузовских библиотек города Харькова», директор бібліотеки тоді ще Академії міського господарства П. М. Кузнєцов, за словами Наталії Петрівни, «призначив» її писати історію цього структурного підрозділу ХДАМГ. Але я б сказала – довірив саме їй, бо, мабуть, знав, кому можна доручити цю відповідальну роботу, хто з колективу може заглибитися в тему, зібрати необхідні документи і відповідально підійти до поставленого завдання. І як показав час, вибір був зроблений вірно!

Взагалі, на мою думку, наказ керівника став поштовхом для початку проведення дослідницької роботи, а причини – вони глибинні, вони були закладені ще в дитинстві, в родинному колі, тими обставинами, в яких виховувалась і зростала наша героїня. *«Любов до історії мені передалась від батьків»,* – розповідала Наталія Петрівна. Її батько був артистом цирку,

прожив фантастичне життя, гастролюючи країною від Прибалтики до Далекого Сходу, знав багатьох цікавих людей, історій з їхнього життя. Доля матері також була дивовижною, вона походила з великої і дружної родини, мешкаючи на початку XX століття у Ростові на Дону, стала свідком драматичних сторінок нашої історії – громадянська війна, голодні 1920-ті... З дев'ятирічного віку мала самотужки підробляти на шматок хліба. В оточенні родини було чимало репресованих людей, і маленька Наталя не лише бачила їх, а й чула їхні історії. Усе це глибоко закарбувалося в пам'яті, а асоціативна пам'ять допомагала пов'язувати різні факти, їхні причини і наслідки в єдине полотно історії. Тому, як наголошувала Наталя Петрівна, *«…чужих казок мені було непотрібно, вистачало розповідей батьків».*

На самому початку вивчення історії бібліотеки дорога привела дослідницю до Держархіву Харківської області. Згодом вона зізнається: *«Я б там залишилася взагалі й нікуди б не йшла»*. І це її перша особливість як науковця – ретельність, ґрунтовність, з якою вона підходить до досліджень. Вона не жаліє ні сил, ні часу на пошук джерел для відтворення найдрібніших деталей історії установи, подій, біографій. Вона не довіряє наявній інформації і прискіпливо перевіряє, звіряє її. І завжди незадоволена, коли знаходить якісь розбіжності, неточності в публікаціях, – *«Як можна так неохайно підходити до історії! Це посилання зовсім не відповідає інформації, а в цьому документі зовсім немає того, що написано у статті»*. І таких «бліх» вона завжди знайде чимало! Інший навіть не зверне уваги, не помітить.

Історія не просто зацікавила Наталю Петрівну, а захопила, міцно затиснула у свої обійми і не відпустила ні на мить, щораз спонукаючи до нових пошуків. Доля звела нас у 2000 році, коли я стала завідувачкою кафедри історії України і вона попросила мене прочитати свою першу розвідку «Как одолеть разруху». Працюючи над історією бібліотеки, вона, як справжній історик, дослідила проблему значно ширше – в контексті історії того навчального закладу, при якому виникла перша книгозбірня, в контексті епохи, такої

непростої для розуміння, заглибилася в передумови виникнення і розвитку комунальної освіти і комунального господарства взагалі.

Завдяки професії вона була вхожа до будь-яких бібліотек, стала вишукувати дореволюційні видання, а бібліографи та інші колеги їй охоче допомагали в цьому. З особливою теплотою Наталя Петрівна згадує Юрія Шевченка: *«Пощастило, що така людина трапилася на моєму науковому шляху!».* З'являлася і тематика для нових розвідок. Зокрема, дослідниця пригадує, як їй до рук потрапило періодичне видання «Коммунальное хозяйство на Украине» за 1921–1926 рр.: *«Там було прекрасно описано, що було зруйновано в період війни і під час революційних подій, переді мною відразу ж постало питання – раз зруйновано, то щось-таки мало ж бути до руйнації! А нас навчали, що до революції нічого не було!».* І так постійно допитливий розум знаходив нові невирішені наукові проблеми, за які Н. П. Тріпутіна бралася із незмінним вогником в очах, завершуючи черговим науковим відкриттям.

Інша особливість дослідниці – вона завжди прагне опинитися в місцях, що пов'язані з тематикою її розвідок. Особливо, коли йдеться про людей. А вона повернула «із небуття» не одну незаслужено забуту особистість – серед них професор О. П. Марков, фундатор комунальної освіти в Україні, перший директор Всеукраїнського комунального технікуму; професори Д. С. Черкес, М. І. Казас, О. І. Колесніков, Б. П. Остащенко-Кудрявцев та багато інших. І невипадково у дослідженнях Наталі Петрівни найсерйозніші науковці постають перед нами живими людьми, із земними потребами, зі своїми радостями і печалями. Дослідницю цікавлять умови, в яких зростали її герої, оточення, що впливало на формування їхнього світогляду і характеру. Вона не просто переживає, вона проживає їхнє життя. *«З чогось же такі видатні люди з'являлись»,* – звучало завжди, як заклик до пошуку, і щораз пані Наталя вирушала в дорогу – близьку і далеку, легку і доволі складну, але завжди успішну. Бо для неї важливі не лише документи, але і сама місцевість, ритм і темп її життя: *«Я подивлюсь на те містечко, довкілля, яке мало чималий культурний вплив на формування М. Л. Довгополюка* (це вже про поїздку до

міста Погребище на пошуки відомостей до біографії її нового героя), *і все немовби вимальовується в одну картину, стає таким зрозумілим»*. Наразі можна створювати карту «Наталиних мандрів слідами героїв» і вона буде вражаючою – Кавказ і Крим, Харківщина, Сумщина, Київ, Чернігів, Ніжин, Миколаїв, Москва – і все це не задля наукових ступенів чи звітів, а за велінням серця і сумління!

На сьогодні науковий доробок ювілярки солідний – декілька монографій, кожна з них заслуговує лише найвищих оцінок і з честю могла б бути захищена як дисертація. А також численні статті, які охоче публікували відомі фахові видання. Відзначу, що дослідниці притаманний не лише професіоналізм, який високо цінується в академічному середовищі, а й вміння писати для широкої аудиторії. У неї виробився власний стиль – легкий, доступний для сприйняття і що не менш важливо – захоплюючий від початку. Крім того, Наталія Петрівна щедро ділиться результатами своїх пошуків, невтомно їх популяризує. Її завжди можна побачити серед молоді, в студентській аудиторії, де вона презентує чергову свою монографію, на наукових форумах, де обмінюється думками з провідними науковцями, на засіданнях клубу «Краєзнавець», де розповідає про чергові розвідки, знахідки, про роботу в архівах чи про участь у конференціях.

Дослідження Н. П. Тріпутіної дозволяють по-новому побачити історію нашого міста, людей, які жили і працювали у ньому. Кожна її розвідка містить багато архівних «новинок» і, як уже підкреслювалося, вони охоплюють широкий спектр проблем. Тобто, Наталія Петрівна кожним дослідженням веде невтомний «двобій з небуттям», повертаючи Україні і Харкову незаслужено забуті події та імена. Ця подвижницька праця заслуговує на визнання, зокрема на присвоєння звання «Почесний краєзнавець України»!

О. Л. Рябченко,
завідувачка кафедри всесвітньої історії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, доктор історичних наук, професор, почесний краєзнавець України

ШЛЯХОМ ШУКАНЬ ТА ЗДОБУТКІВ: БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС ПРО Н. П. ТРІПУТІНУ

Коли випускниця філологічного факультету Харківського державного університету імені О. М. Горького Н. П. Тріпутіна у 1976 році прийшла працювати до Харківського інституту інженерів комунального будівництва, вона вже мала за плечима досвід роботи коректором на книжковій фабриці ім. М. Фрунзе, екскурсоводом в Алупкінському палаці-музеї князя М. С. Воронцова, чотири роки виховної діяльності школі № 61 м. Харкова. Набута кваліфікація дозволила їй обійняти посаду завідувача сектору виховної роботи бібліотеки.

Наталія Петрівна Тріпутіна – неординарна людина. У 2002 році за дорученням Леоніда Миколайовича Шутенка, на той час ректора Харківської національної академії міського господарства, групі співробітників довелося займатися підготовкою історичної монографії до 80-річчя з дня заснування нашого вишу. До робочої групи входили директор музею історії академії Тетяна Павлівна Єлісеєва, завідувач кафедри історії і культурології Ольга Леонідівна Рябченко, зберігач фондів музею Тетяна Олександрівна Лобинцева, старший викладач Олена Миколаївна Дудка і Наталія Петрівна Тріпутіна.

До цього часу Наталію Петрівну я знав як працівника бібліотеки – енергійну, активну учасницю багатьох заходів, спрямованих на формування у студентів любові до знань, до книги, до культури українського народу. Але справжній її характер я усвідомив під час роботи над монографією. Звичайно, що головним «локомотивом» робочої групи була Т. П. Єлісеєва, але несподівано для мене Наталія Петрівна виявила такий ентузіазм, що я зрозумів: після 80-річного ювілею академії вона не перестане працювати над історією нашого навчального закладу. І це моє розуміння справдилося. Історія Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (ХНУМГ), профіль його діяльності – житлово-комунальне господарство – є певною мірою сенсом творчості Наталії Петрівни.

Саме історія міського господарства та комунальної освіти України, драматичні сторінки «біографії» нашого міста стали новою ідейною базою виховання студентської молоді. До цього повороту Наталію Петрівну підштовхнула участь в роботі над книгою «История вузовских библиотек города Харькова», яку їй доручив директор бібліотеки ХНУМГ П. М. Кузнєцов. Нарис «Листая славные страницы», присвячений історії рідної бібліотеки, став першою друкованою публікацією дослідниці і приніс перші наукові відкриття: серед колекцій документів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України. Вона примудрилася відшукати оригінал постанови Раднаркому УСРР від 12 липня 1922 року про відкриття у Харкові Всеукраїнського технікуму комунального господарства. Ця дата і була визнана днем народження нашого вишу.

Відтоді Наталія Петрівна спрямувала невпинну творчу працю на відновлення у пам'яті сучасників тяжкого та звитяжного шляху, пройденого комунальною галуззю країни, повернення із забуття драматичних доль десятків її трудівників.

Багаторічна самовіддана праця Наталії Петрівни дістала підтримку з боку керівництва ХНУМГ, була вшанована поважними нагородами: грамотами Українського товариства краєзнавців, Харківського міськвиконкому та Обласної ради народних депутатів. У 2013 році вона стала лауреатом творчої премії імені Д. Багалія у галузі краєзнавства; рішенням вченої ради ХНУМГ була удостоєна почесного звання «Заслужений працівник Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова». Але головним досягненням для неї залишається особистісна самореалізація, втілення власних творчих здібностей та уподобань у суспільно корисну і, за визначенням Г. Сковороди, «сродну працю».

Г. В. Стадник,
перший проректор Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, кандидат економічних наук, професор, академік Академії будівництва України

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ Н. П. ТРІПУТІНОЇ

1949 р., 15 листопада	Народилася у м. Харкові.
1972 р.	Закінчила філологічний факультет Харківського державного університету імені О. М. Горького (нині Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).
1972–1976 рр.	Працювала в харківській середній школі № 61.
1976 р.	Розпочала роботу в бібліотеці Харківського інституту інженерів комунального будівництва (нині Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова) на посаді завідувачки сектору виховної роботи.
1999 р.	За завданням ректорату почала вивчати історію навчального закладу та комунального господарства Харкова.
2000 р.	Вийшла перша публікація з питань краєзнавства.
2002 р.	Нагороджена Почесною грамотою виконкому Харківської міської ради.
2003 р.	Стала членом клубу «Краєзнавець» Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
2008 р.	Отримала подяку Харківського міського голови та подяку Правління Всеукраїнської спілки краєзнавців.
2013 р.	Стала лауреатом творчої премії Харківського міськвиконкому в галузі краєзнавства ім. Д. І. Багалія. Удостоєна почесного звання «Заслужений працівник Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова».
2018 р.	Стала лауреатом конкурсу «Бібліотекар року – 2018 Харківського зонального методичного об’єднання бібліотек ВНЗ III–IV рівнів акредитації» за кращу науково-дослідну роботу.
2019 р.	Отримала грамоту Харківської обласної ради, Подяку Харківського обласного відділення Української бібліотечної асоціації за участь у літературній акції «Бібліотека об’єднує нації та культури».

1 ПУБЛІКАЦІЇ Н. П. ТРІПУТІНОЇ

2000

1. **Наш Благбаз** / Н. Трипутина : [история Центр. рынка Харькова] // Слобода. – 2000. – 5 дек.

2001

2. **Вечная слава воде** : [из истории харьк. водопровода] / Н. Трипутина // Слобода. – 2001. – 9 янв.

3. **Как одолеть разруху**. По страницам истории коммунального хозяйства и коммунального образования Украины / Музейн. комплекс, б-ка Харьк. гос. акад. гор. хоз-ва ; [сост.: Т. П. Елисеева, Т. А. Лобынцева ; авт. ист. очерка Н. П. Трипутина]. – Харьков : ХГАГХ, 2001. – 92 с. – Загл. обл.: Альманах музея. Страницы истории коммунального хозяйства и образования в Украине.

4. **Листая славные страницы**. Научная библиотека Харьковской государственной академии городского хозяйства / Н. П. Трипутина // Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / Нар. укр. акад. – Харьков, 2001. – С. 317–336.

2002

5. **Харківська державна академія міського господарства** / [авт. колектив: Л. М. Шутенко, Г. В. Стадник, Т. П. Єлісеєва та ін.]. – Харків : Золоті сторінки, 2002. – 276 с. – Із змісту: До витоків академії / Н. П. Тріпутіна. – С. 7–16 ; Вулиця Революції, 12 / Н. П. Тріпутіна. – С. 17–35 ; Вогненними дорогами війни / Н. П. Тріпутіна. – С. 47–57 ; Per aspera ad astra – Крізь тернії до зірок / Н. П. Тріпутіна. – С. 61–64.

6. **«Славетному кобзареві від вдячних харків'ян»** : [про краєзнав. читання, присвяч. композитору М. В. Лисенку] / Н. Трипутіна // Слобода. – 2002. – 2 апр.

2003

7. **Архівний фонд професора Б. П. Остащенка-Кудрявцева в музеї історії Харківського державного університету будівництва та архітектури** / М. О. Білостоцький, Н. П. Тріпутіна // Проблеми історії та археології України : зб. матеріалів міжнар. наук. конф. до 100-річчя XII Археол. з'їзду в Харкові, 25–26 жовт. 2002 р. – Харків, 2003. – С. 192–193.

8. **Зустріч з високим та прекрасним** : [про Музейн. комплекс ХНУМГ] / Н. П. Тріпутіна // Академія міст. – 2003. – 24 черв. – С. 2–3.

9. **Історія щасливої людини** / Н. П. Тріпутіна, О. Л. Рябченко, М. О. Білостоцький // Українська біографістика : зб. наук. праць. – Київ, 2003. – Вип. 3. – С. 193–202.

10. **Що? Як? Чому?** Світ давніх цивілізацій / [уклад.: І. І. Польська, М. В. Лобанова, Н. П. Трипутіна]. – Харків : Сінтекс, 2003. – 192 с. : іл. – (Популярна дитяча енциклопедія).

11. **Яскрава зірка на небосхилі вітчизняної науки** : з біографії Б. П. Остащенка-Кудрявцева / Н. П. Тріпутіна, М. О. Білостоцький // Регіональні проблеми розвитку українознавства Східної України : матеріали наук.-практ. конф., Харків, 10 верес. 2003 р. – Харків, 2003. – С. 175–186.

2004

12. **Використання геоінформаційних систем для дослідження історії районів Харкова** / Н. П. Тріпутіна, В. Д. Шипулін, І. М. Патракєєв // Харкову – 350 років: історичні аспекти та погляд на сучасні проблеми : матеріали наук.-практ. конф., Харків, 20 квіт. 2004 р. – Харків, 2004. – Ч. 1. – С. 33–40.

13. **Использование ГИС-технологий для проведения диахронно-исторического анализа территории г. Харькова** / В. Д. Шипулин, И. М. Патракеев, Н. П. Трипутина // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. – Киев, 2004. – Вып. 57. – С. 267–276.

14. **Роль чоловіків у вирішенні проблем ґендеру** (на прикладі історії Харкова другої половини XIX – початку XX століття) / Н. П. Тріпутіна //

Ґендерна політика міст: історія і сучасність : матеріали наук.-практ. конф., Харків, 18 груд. 2003 р. – Харків, 2004. – С. 256–260.

15. **Харків – 350**. Історія, сучасність, стратегія розвитку : іст.-екон. огляд / [В. М. Бабаєв, Л. М. Шутенко, Н. П. Тріпутіна та ін.] ; за заг. ред. В. Н. Майорченка. – Харків : Золоті сторінки, 2004. – 320 с. : іл.

16. **Що? Як? Чому?** Світ дивовижних тварин / [уклад. Н. П. Трипутіна]. – Харків : Укр. фонд міжнар. молодіж. співробітництва : [Сінтекс, 2004]. – 158 с.: іл. – (Популярна дитяча енциклопедія).

2005

17. **Геоінформаційні системи як могутній засіб удосконалення управління розвитком великого міста** / В. Д. Шипулін, Н. П. Тріпутіна // Харківський регіон: пошук стратегії оптимального розвитку : матеріали наук.-практ. конф., Харків, 19 жовт. 2005 р. – Харків, 2005. – С. 50–54.

18. **Пам'яті Олександра Гнатовича Селіванова** / Н. П. Тріпутіна // Міське госп-во України. – 2005. – № 2. – С. 24.

19. **Тема Великої Вітчизняної війни у творчості українських поетів** : матеріали щодо проведення заходів з відзначення 60-х роковин Перемоги у Великій Вітчизняній війні / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; [авт. вступ. ст., уклад. Н. П. Тріпутіна]. – Харків : ХНАМГ, 2005. – 33 с.

20. *** Що? Як? Чому?** Світ давніх цивілізацій / [уклад.: І. І. Польська, М. В. Лобанова, Н. П. Трипутіна]. – Харків : Сінтекс, 2005. – 192 с.: іл. – (Популярна дитяча енциклопедія).

21. *** Що? Як? Чому?** Світ дивовижних тварин / [уклад. Н. П. Трипутіна]. – Харків : Укр. фонд міжнар. молодіж. співробітництва : [Сінтекс, 2005]. – 158 с.: іл. – (Популярна дитяча енциклопедія).

2006

22. **Альманах музею**. Історія кафедр Харківської національної академії міського господарства. Кафедра геоінформаційних систем і геодезії : іст.-худож. часопис / [голов. ред. Т. П. Єлісеєва ; авт. іст. нарису Н. П. Тріпутіна ;

упоряд.: О. М. Дудка, Т. О. Лобинцева] ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГ, 2006. – № 10. – 39 с. : іл.

23. **З історії геодезичної освіти в Україні**: харківські сторінки / Н. П. Тріпутіна // Вісн. геодезії та картографії. – 2006. – № 3. – С. 36–41.

24. **Розвиток геодезичної освіти в Україні.** 1920-ті роки / Н. П. Тріпутіна // Збірник наукових праць. Сер. «Історія та географія» / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2006. – Вип. 21–22. – С. 99–101.

2007

25. **Вода змиває все, крім пам'яті…** : [про Д. С. Черкеса] / Наталія Тріпутіна // Моя Батьківщина = Моя Родина. – 2007. – 1–10 июня.

26. **Ґендерність як основа успішної діяльності подружніх пар представників вітчизняної інтелігенції** : на прикладі родини Остащенко-Кудрявцевих / Н. П. Тріпутіна // Ґендерна політика міст: історія і сучасність : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 23–24 трав. 2007 р. – Харків, 2007. – Вип. 2. – С. 165–171.

27. **Діяльність факультету садово-паркової архітектури Харківського інституту інженерів комунального будівництва (1931–1942 рр.) – яскрава сторінка історії зеленого будівництва в Україні** [Електронний ресурс] / Н. П. Тріпутіна // Історія науки і біографістика. – Електрон. текст. дані. – 2007. – № 2. – URL: http://inb.dnsgb.com.ua/2007-2/07tnpzbu.pdf, вільний (дата звернення: 13.09.2019). – Назва з екрану.

28. **Життєвий і творчий шлях професора О. І. Колеснікова** / Н. П. Тріпутіна // Лісова типологія в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку : матеріали XI Погребняківських читань, Харків, 10–12 жовт. 2007 р. – Харків, 2007. – С. 247–248.

29. **З історії геодезичної освіти в Україні**: харківські сторінки / Н. П. Тріпутіна, В. Д. Шипулін, М. О. Білостоцький // Universitates = Университеты. Наука и просвещение. – 2007. – № 3. – С. 66–75.

30. **О коммунальном образовании на Украине** : 1-й Всеукр. съезд коммун. работников (28 ноября – 1 декабря 1924 г.), Харьков / Н. П. Трипутина // Академія міст. – 2007. – 1 верес.

31. **Роль вузівської бібліотеки у вихованні студентської молоді** / Н. П. Тріпутіна // Сучасні аспекти виховання студентської молоді : матеріали II наук.-практ. конф., Харків, 25–26 квіт. 2007 р. – Харків, 2007. – С. 160–162.

32. **Святкові підсумки та буденні турботи** : до Всеукр. дня бібліотек / Н. П. Тріпутіна // Академія міст. – 2007. – 15 листоп.

33. **Строитель зелёного мира**. Жизнь и деятельность профессора А. И. Колесникова / Н. П. Трипутина // 170 лет со дня рождения основателя сочинского «Дендрария» – Сергея Николаевича Худекова : материалы конф., Сочи (РФ), 27–29 нояб. 2007 г. – Сочи, 2007. – С. 9–12.

2008

34. **Будівничий зеленого світу – Олександр Іванович Колесніков** / Н. П. Тріпутіна // Українська біографістика / НАН України, Нац. б-ка ім. В. І. Вернадського, Ін-т біограф. дослідж. – Київ, 2008. – Вип. 4. – С. 154–163.

35. **Вірність покликанню** : [про Д. С. Черкеса] / Н. П. Тріпутіна // Реабілітовані історією. Харківська область. – Київ ; Харків, 2008. – Кн. 1, ч. 2. – С. 160–167.

36. **Вірші** / Н. П. Тріпутіна // Наш сучасник : літ.-худож. альм. – Харків, 2008. – Вип. 3: У пошуках істини. – С. 63–64.

37. **Внесок професора О. І. Колеснікова у розвиток вищої та середньої спеціальної освіти** / Н. П. Тріпутіна // Збірник наукових праць. Сер. «Історія та географія» / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2008. – Вип. 32. – С. 258–262.

38. **Внесок професора О. І. Колеснікова у розвиток українського лісівництва та лісового господарства у 20-ті рр. XX ст.** / Н. П. Тріпутіна // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали IV конф. молодих учених та спеціалістів, Київ, 29 січ. 2008 р. – Київ ; Харків, 2008. – С. 268–269.

39. **Дітям про все на світі**. Кн. 6 : попул. енцикл. / [уклад.: Н. П. Трипутіна, Н. К. Бершова]. – Харків : Белкар-книга, 2008. – 191 с.: іл.

40. **З історії боротьби з береговими зсувами у м. Києві**. 30-ті рр. XX століття / Н. П. Тріпутіна // Київ. старовина. – 2008. – № 5. – С. 171–172.

41. **З історії харківського саду ім. Т. Г. Шевченка** [Електронний ресурс] / Н. П. Тріпутіна // Історія науки і біографістика. – Електрон. текст. дані. – 2008. – Вип. 4. – URL: http://inb.dnsgb.com.ua/2008-4/08tnpsis.pdf (дата звернення: 13.09.2019). – Назва з екрану.

42. **Науковий доробок професора О. І. Колеснікова (20–30-ті рр. XX ст.)** / Н. П. Тріпутіна // Лісівництво і агролісомеліорація : зб. наук. праць. – Харків, 2008. – Вип. 113. – С. 16–23.

43. **По сторінках історії Українського республіканського стадіону в Києві (1937–1941 рр.)** / Н. П. Тріпутіна // Київ. старовина. – 2008. – № 2. – С. 172–175.

44. **Політемігрант? Уже підозрілий!** : [репрес. науковець П. Дятлів] / Н. Тріпутіна, І. Шуйський // Слобід. край. – 2008. – 1 берез. – С. 19.

45. **Хай зеленіє рідна земля** : до 80-річчя створення Харків. житлово-комун. технікуму / Н. П. Тріпутіна // Слобожанське культурне надбання : зб. ст. молодих учених. – Харків, 2008. – Вип. 1. – С. 225–237.

46. **Щоб розквітало рідне місто**. Діяльність професора О. І. Колеснікова у галузі озеленення м. Харкова. 30-ті роки XX ст. / Н. П. Тріпутіна // Культурна спадщина Слобожанщини. Культура і мистецтво : зб. наук.-попул. ст. – Харків, 2008. – Число 7. – С. 58–66.

2009

47. **Використання біографічних досліджень у виховній роботі зі студентами** / Н. П. Тріпутіна // Сучасні аспекти виховання студентської молоді : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 19–20 берез. 2009 р. – Харків, 2009. – С. 139–141.

48. **Вірші** / Н. П. Тріпутіна // Наш сучасник : літ.-худож. альм. – Харків, 2009. – Вип. 4 : Коли душа відкрита. – С. 83–85.

49. *** Дітям про все на світі**. Кн. 6 : популяр. енцикл. / [уклад.: Н. П. Трипутіна, Н. К. Бершова]. – Харків : Белкар-книга, 2009. – 191 с.: іл.

50. **До історії спорудження стадіону імені Г. І. Петровського у Харкові (1925–1934)** / Н. П. Тріпутіна // Слобожанське культурне надбання : зб. ст. учених з пам'яткоохорон. роботи. – Харків, 2009. – Вип. 2. – С. 320–326.

51. **За покликом зеленого світу** : 120-річчя від дня народж. проф. О. І. Колеснікова / Н. Тріпутіна // Лісовий і мислив. журн. – 2009. – № 2. – С. 10.

52. **Портрет вченого на тлі епохи** / Н. П. Тріпутіна // Альманах музею. Видатні імена ХНАМГ. Життя та діяльність заслуженого діяча науки РРФСР доктора сільськогосподарських наук професора Олександра Івановича Колеснікова (1888–1972). – Харків, 2009. – № 17. – С. 5–29.

53. **Розгортання зеленого будівництва в Україні і участь О. І. Колеснікова у науковій розробці його засад** / Н. П. Тріпутіна // Лісівництво і агролісомеліорація : зб. наук. праць. – Харків, 2009. – Вип. 116. – С. 290–296.

2010

54. **Архівно-слідча справа № 68461 про шкідницьку групу в лісовому господарстві України як джерело інформації з історії вітчизняного лісівництва** / Н. П. Тріпутіна // Професор Колесніков Олександр Іванович (1888–1972) : біобліогр. покажч. – Вінниця, 2010. – С. 86–92.

55. **Вірші** / Н. П. Тріпутіна // Наш сучасник : літ.-худож. альм. – Харків, 2010. – Вип. 5 : Бути людиною. – С. 95–99.

56. **До історії створення Народного комісаріату комунального господарства в Україні** / Н. П. Тріпутіна // Людина, культура, техніка в новому тисячолітті : матеріали XI Міжнар. конф., Рибаче (АР Крим), 9–11 верес. 2010 р. – Харків, 2010. – С. 100–101.

57. **Круглий стіл в Музейному комплексі** / Н. Тріпутіна // Академія міст. – 2010. – 9 квіт.

58. **Лісничий зі Слобожанщини Микита Шаповал** / Н. П. Тріпутіна // Розбудова держави. – 2010. – № 1. – С. 118–124.

59. **Надсмертність чоловіків в Україні: проблеми і рішення** / Н. П. Тріпутіна // Сучасні аспекти виховання студентської молоді : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 8–9 квіт. 2010 р. – Харків, 2010. – С. 85–89.

60. **Поет, лісничий, державотворець Микита Шаповал** / Н. П. Тріпутіна // Лісівнича наука: витоки, сучасність, перспективи : матеріали наук. конф., присвяч. 80-річчю від дня заснування УкрНДІЛГА, Харків, 12–14 жовт. 2010 р. – Харків, 2010. – С. 223–224.

61. **Професор Колесніков Олександр Іванович (1888–1972)** : біобібліогр. покажч. наук. пр. / Держ. наук. с.-г. б-ка, Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; уклад.: В. А. Вергунов, О. П. Басун, Н. П. Тріпутіна ; наук. ред. В. А. Вергунов. – Вінниця : [б. в.], 2010. – 124 с. : портр. – (Біобібліографія вчених-аграріїв України ; кн. 32).

62. **Розробка технології створення тривимірної моделі історичного центру Харкова** / А. Онопрієнко, Н. Тріпутіна // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. – Харків, 2010. – Вип. 13. – С. 187–197.

2011

63. **Використання інформаційних технологій у виховній роботі бібліотеки ВНЗ зі студентами** / Н. П. Тріпутіна // Сучасні аспекти виховання студентської молоді : тези доп. III Всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 7–8 квіт. 2011 р. – Харків, 2011. – С. 84–85.

64. **Вірші** / Н. П. Тріпутіна // Наш сучасник : літ.-худож. альм. / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків, 2011. – Вип. 6 : З вірою і надією. – С. 136–139.

65. **Возвращённая легенда**. Генерал-майор Михаил Георгиевич Снегов / Н. П. Трипутина // Культурна спадщина Слобожанщини. Історія, краєзнавство, генеалогія : зб. наук.-популяр. ст. – Харків, 2011. – Вип. 25. – С. 53–59.

66. *** Дітям про все на світі**. Кн. 6 : популяр. енцикл. / [уклад.: Н. П. Трипутіна, Н. К. Бершова]. – Харків : Белкар-книга, 2011. – 191 с.: іл.

67. **Дитяча безпритульність та боротьба з нею у житті українського суспільства 20-х рр. XX ст.** / Н. П. Тріпутіна // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. «Історія». – Харків, 2011. – Вип. 44 : Спец. вип. – С. 161–173.

68. **Дитячий будинок: від ідеї до втілення (20-ті роки XX століття)** / Н. П. Тріпутіна // Історична пам'ять : наук. зб. – Полтава, 2011. – Вип. 1. – С. 53–65.

69. **Завжди на передньому краї** : корот. повість про першого наркома [комун. госп-ва України В. Д. Кузьменка] / Н. П. Тріпутіна // Культурна спадщина Слобожанщини. Історія, краєзнавство, генеалогія : зб. наук.-попул. ст. – Харків, 2011. – Вип. 25. – С. 45–53.

70. **Профессор А. И. Колесников: страницы жизни и деятельности** : монография / Н. П. Трипутина ; Харьков. нац. акад. гор. хоз-ва. – Харьков : ХНАГХ, 2011. – 285 с.

71. **Репрессии в отношении педагогов высшей школы (1930–1940 гг.)** : на примере Харьков. ин-та коммун. хоз-ва / Н. П. Трипутина // ГУЛАГ на Севере России : материалы Всерос. науч. конф. с междунар. участием, Ухта (Респ. Коми, РФ), 27–28 окт. 2009 г. – Сыктывкар (РФ), 2011. – Ч. 1. – С. 111–115.

72. **Розгортання зеленого будівництва в Україні та участь О. І. Колеснікова у науковій розробці його засад** / Наталія Тріпутіна // Переяславський літопис : зб. наук. ст. – Переяслав-Хмельницький, 2011. – Вип. 1. – С. 74–82.

73. **Хоть лопни – Харьков не течёт** : (из истории обводнения рек г. Харькова) / Н. П. Трипутина // Пам'яткознавчі погляди молодих вчених XXI ст. : зб. наук. ст. з пам'яткоохорон. роботи. – Харків, 2011. – Вип. 2. – С. 242–249.

2012

74. **Вірші** / Н. П. Тріпутіна // Наш сучасник : літ.-худож. альм. / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків, 2012. – Вип. 7 : Академія життя. – С. 180–182.

75. **Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова** : монографія / [керівник вид. проекту: В. М. Бабаєв ; редкол.: Л. М. Шутенко, Г. В. Стадник, Т. П. Єлисеєва та ін.]. – Харків : Золоті сторінки, 2012. – С. 26–160. – Із змісту: До витоків комунальної освіти / Н. П. Тріпутіна. – С. 25–31 ; Марков Олександр Прокопович / Н. П. Тріпутіна. – С. 32–36 ; Раковський Християн Георгійович / Н. П. Тріпутіна. – С. 36 ; Всеукраїнський технікум комунального господарства / Н. П. Тріпутіна. – С. 37–44 ; Черкес Даниїл Самойлович / Н. П. Тріпутіна. – С. 45–50 ; Тіц Дмитро Дмитрович / Н. П. Тріпутна. – С. 50–51 ; Казас Марко Ілліч / Н. П. Тріпутіна. – С. 52 ; Харківський інститут комунального господарства / Н. П. Тріпутіна. – С. 55–76 ; Михайлов Євген Іванович / Н. П. Тріпутіна. – С. 82–84 ; Карапетян Григорій Олександрович / Н. П. Тріпутіна. – С. 87 ; Колесніков Олександр Іванович / Н. П. Тріпутіна. – С. 87–90 ; Петі Володимир Миколайович / Н. П. Тріпутіна. – С. 93–94 ; Яхонтов Ілля Олексійович / Н. П. Тріпутіна. – С. 97–98 ; Історія створення електромеханічного та житлово-комунального технікумів / Н. П. Тріпутіна. – С. 99–108 ; Макаренко Кирило Михайлович / Н. П. Тріпутіна. – С. 109–110 ; Дорогами війни / Н. П. Тріпутіна. – С. 111–122 ; Снєгов Михайло Георгійович / Н. П. Тріпутіна. – С. 124–126 ; Маяк Ганна Степанівівна / Н. П. Тріпутіна. – С. 192–195 ; Саратов Іван Юхимович / Н. П. Тріпутіна. – С. 195–196 ; Ректор університету [Бабаєв Володимир Миколайович] / Н. П. Тріпутіна. – С. 493–495.

2013

76. **Вірші** / Н. П. Тріпутіна // Наш сучасник : літ.-худож. альм. / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків, 2013. – Вип. 8 : На обрії майбуття. – С. 185–187.

77. **Використання ГІС-технологій для проведення діахронно-генетичного аналізу територій м. Харкова** / І. М. Патракеєв, В. Д. Шипулін, Н. П. Тріпутіна // Геопросторові технології в сталому розвитку міст : наук. ст. та тези / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків, 2013. – С. 9–13.

78. **Роль Ганни Степанівни Маяк у формуванні архітектурного образу повоєнного Харкова** / Н. П. Тріпутіна // Гендерна політика міст: історія і сучасність : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 23–25 жовт. 2013 р. – Харків, 2013. – Вип. 4. – С. 227–229.

2014

79. **Берегиня квітучого простору**. Життя та діяльність Ганни Степанівни Маяк (1915–1993) / Н. П. Тріпутіна // Культурна спадщина Слобожанщини. Охорона культурної спадщини та музейна справа : зб. наук. ст. – Харків, 2014. – Число 28. – С. 264–271.

80. **Використання ГІС-технологій для проведення діахронно-генетичного аналізу територій Харкова** / В. Д. Шипулін, Н. П. Тріпутіна, І. М. Патракеєв // Інформаційно-комунікаційні технології у формуванні міського середовища / під ред. В. Т. Семенова. – Харків, 2014. – С. 10–18: іл.

81. **Каналізація міста Харкова** (до 100-річчя від дня заснування) : бібліогр. покажчик / [керівники проекту: В. М. Бабаєв, І. В. Корінько ; уклад.: Т. С. Лиса, Н. Б. Давидова, Н. П. Тріпутіна ; наук. ред. О. М. Коваленко] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : Форт, 2014. – 90 с.

82. **Колесников Олександр Іванович** / Н. П. Тріпутіна // Енциклопедія Сучасної України / Нац. акад. наук України, Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енцикл. дослідж. – Київ, 2014. – Т. 14. – С. 36–37: портр.

83. **Строители России XX–XXI вв**. Городское хозяйство / [гл. ред. тома А. П. Иванов]. – Москва : Мастер, 2014. – 1198 с. : ил. – Из содерж.: Научно-проектный комплекс страны – городскому хозяйству / З. В. Азаренкова, П. А. Жбанов, А. П. Иванов и др. – С. 500–549 ; Кадры для городского хозяйства / Б. С. Белосельский, А. А. Волков, Е. И. Блохин и др. – Среди науч. ред. и консультантов тома, авторов указ. разделов также Н. П. Трипутина.

2015

84. **Зодчий і місто** : [про архітектора І. М. Лаврентьєва] / Н. П. Тріпутіна // Ігор Миколайович Лаврентьєв – архітектор, краєзнавець (до 85-річчя з дня народж.) : біобібліогр. покажч. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва

ім. О. М. Бекетова, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. – Харків, 2015. – С. 5–6.

85. **Юлиана Юрьевна Полякова: феномен скромного библиотекаря** / Н. Трипутина // Гендерна політика міст: історія і сучасність : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 6–7 жовтня 2015 р. – Харків, 2015. – Вип. 5. – С. 296–297.

86. **Те саме** // Праці пам'яткознавців : ювілейна зб. наук. ст. з пам'яткоохорон. роботи. – Харків, 2015. – Вип. 4. – С. 245–246.

87. **Солодка мозаїка** [Електронний ресурс] : [історія Т-ва «Жорж Борман»] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [авт.-упоряд.: С. І. Овчинникова, О. І. Школа ; авт. спогадів: Н. П. Тріпутіна та ін.]. – Електрон. дані. – Харків, 2015. – URL: http://bit.ly/1t8CS1x (дата звернення: 16.09.2019). – Назва з екрана.

88. **Харківський інститут інженерів комунального будівництва.** 1941–1945 / [редкол.: В. М. Бабаєв (керівник проекту), Л. М. Шутенко (голова редкол.), Т. П. Єлісеєва (координатор проекту) ; авт.-упоряд.: Т. П. Єлісеєва, Т. О. Лобинцева, Н. П. Тріпутіна]. – Харків : Золоті сторінки, 2015. – 276 с. : іл. – (Сторінки історії Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова).

2016

89. **Без канализации нет цивилизации**. К 100-летию открытия канализации в г. Харькове / Н. П. Трипутина // Культурна спадщина Слобожанщини. Охорона культурної спадщини і музейна справа. Педагогіка. Історичне краєзнавство. Генеалогія : зб. наук. ст. / Харків. наук.-метод. центр охорони культур. спадщини. – Харків, 2016. – Число 33. – С. 139–142.

90. **Вірність покликанню**. Головний будівничий харківської каналізації Даніїл Самойлович Черкес / Н. П. Тріпутіна // Спадщина університету: Історія. Освіта. Наука. Культура. Особистість : матеріали І наук.-іст. конф., Харків, 2–4 груд. 2015 р. / [керівник вид. проекту В. М. Бабаєв ; редкол.: Л. М. Шутенко (голова) та ін.] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2016. – С. 32–42.

91. **Воевать можно песней, остротой, стихом…** : по материалам лич. арх. семьи артистов Трипутиных / Н. П. Трипутина // В милом городе моём : ист.-краевед. альм.– Харьков. – 2016. – Вып. 1. – С. 44–53.

92. **Геодезія в ХІІКБі: на шляху формування кафедри** / Н. П. Тріпутіна // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої п’ятдесятиріччю кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем, Харків, 3 листопада 2016 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2016. – С. 4–5.

93. **Дзвонить перший трамвай** / Н. П. Тріпутіна // Пам’яткознавчі погляди молодих вчених XXI ст. : зб. наук. ст. з пам’яткоохорон. роботи / Харків. держ. акад. культури, Гроднен. держ. ун-т ім. Я. Купали, Харків. наук.-метод. центр охорони культур. спадщини [та ін.]. – Харків. – 2016. – Вип. 5. – С. 173–182.

94. **Надійний дах над головою** : проблема відбудови житлового фонду Харкова 1943–1950 рр. / Н. П. Тріпутіна // Пам’яткознавчі погляди молодих вчених XXI ст. : зб. наук. ст. з пам’яткоохорон. роботи. – Харків. – 2016. – Вип. 5. – С. 183–198.

2017

95. **Вірність покликанню**. Головний будівничий Харківської каналізації – Даниїл Самойлович Черкес / Н. П. Тріпутіна // Полімер. труби. – 2017. – № 3. – С. 66–72.

96. **Краєзнавчий напрямок у виховній роботі бібліотеки вищого навчального закладу** / Н. П. Тріпутіна // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України / Нац. іст. б-ка України [та ін.]. – Київ, 2017. – С. 224–227.

97. **Семейные альбомы харьковчан** : цирковая династия Трипутиных / Н. П. Трипутина // У милому місті моєму / Музей видат. харків’ян ім. К. І. Шульженко. – Харків, 2017. – Вип. 2. – С. 173–190.

98. **Спадщина університету**. Історія. Освіта. Наука. Культура. Особистість : матеріали ІІ наук.-іст. конф., Харків, 15–16 груд. 2016 р. / [керівник вид. проекту В. М. Бабаєв ; редкол.: Л. М. Шутенко (голова) та ін.] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-

ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 169 с. – Із змісту: Професор з козачого краю. Олександр Прокопович Марков / Н. П. Тріпутіна. – С. 24–38 ; Повернення легенди. Генерал-майор Михайло Георгійович Снєгов / Н. П. Тріпутіна. – С. 65–68 ; Старого міста подих молодий... Головний архітектор Харкова Олександр Михайлович Касьянов / Н. П. Тріпутіна. – С. 69–78.

99. **Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова: ректорський вимір** : біобібліогр. покажчик / Наук. б-ка Харків. нац. ун-ту міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; [редкол.: В. М. Бабаєв (відп. ред.), Л. М. Шутенко, Н. О. Євсюкова та ін. ; упоряд.: Н. Б. Давидова, В. О. Статкус, О. М. Штангей, Н. П. Тріпутіна]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 181 с. – (Видатні імена та події).

2018

100. **У двобої з небуттям**: комунальне господарство Харкова у роки Другої світової війни : монографія / Наталія Тріпутіна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : Золоті сторінки, 2018. – 352 с.

101. **Участь професійних будівельників у відбудові Харкова** : 1943–1950 рр. / Н. П. Тріпутіна // Культурна спадщина Слобожанщини. Охорона культурної спадщини і музейна справа. Історичне краєзнавство. Історія світових війн : зб. наук. ст. – Харків. – 2018. – Число 38. – С. 75–85 : іл.

102. **Фундатор технікуму зеленого будівництва К. М. Макаренко** / Н. П. Тріпутіна // Спадщина університету. Історія. Освіта. Наука. Культура. Особистість : матеріали III наук.-практ. конф., Харків, 7–8 груд. 2017 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2018. – С. 100–104.

2019

103. **Архітектор-художник З. Д. Юдкевич** / Н. П. Тріпутіна, М. О. Бєлостоцький // Спадщина університету. Історія. Освіта. Наука. Культура. Особистість : матеріали IV наук.-практ. конф., Харків, 21–22 листоп. 2018 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2019. – С. 125–129.

104. **Презентація монографії** «У двобої з небуттям: комунальне господарство Харкова у роки Другої світової війни» / Н. П. Тріпутіна //

Спадщина університету. Історія. Освіта. Наука. Культура. Особистість : матеріали IV наук.-практ. конф., Харків, 21–22 листоп. 2018 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2019. – С. 26–28.

105. **Професор Колесніков Олександр Іванович**: життєвий шлях та наукова спадщина у вимірах минулого, сучасності та майбутнього / [В. М. Бабаєв, В. П. Ткач, Н. П. Тріпутіна ; авт.-упоряд. Т. П. Єлісеєва] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : Золоті сторінки, 2019. – 207 с. : іл. – (Спадщина Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова: історія, освіта, наука, культура, особистість).

106. **У двобої з небуттям**: комунальне господарство Харкова у роки Другої світової війни / Наталія Тріпутіна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : Дім реклами, 2019. – 227 с. : іл. – Бібліогр.: с. 214–220.

2 ВИДАННЯ, В ЯКИХ Н. П. ТРІПУТІНА Є НАУКОВИМ РЕДАКТОРОМ

107. **Ігор Миколайович Лаврентьєв – архітектор, краєзнавець** (до 85-річчя з дня народж.) : біобібліогр. покажч. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад.: О. М. Дмитрієва ; наук. ред.: О. С. Соловйова, М. М. Красиков, Н. П. Тріпутіна]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 66 с. – (Краєзнавці Слобожанщини).

108. **Історія комунального господарства Харкова (1883–2008)** : бібліогр. покажчик / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; уклад.: Н. Б. Давидова, Н. О. Рибакова, О. М. Науменко ; наук. ред. Н. П. Тріпутіна. – Харків : ХНАМГ, 2009. – 59 с.

109. **Столярова, Г. П. Слобожанський уклін Тарасові Шевченку** : літ.-краєзнав. дослідж. / Г. П. Столярова ; [наук. ред. Н. П. Тріпутіна] ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГ, 2011. – 64 с.

З ПУБЛІКАЦІЇ ПРО Н. П. ТРІПУТІНУ

110. **Бібліотека** // Харківська державна академія міського господарства. – Харків, 2002. – С. 229–236.

С. 234: про роботу Н. П. Тріпутіної.

111. **Литвина, Т. До революции коммунхоз Харькова приносил прибыль** / Татьяна Литвина // Комсомол. правда в Украине : харьк. вып. – 2006. – 21 марта. – С. 18.

За матеріалами розповіді Н. П. Тріпутіної про історію комунального господарства Харкова.

112. **Професор Колесніков Олександр Іванович:** життєвий шлях та наукова спадщина у вимірах минулого, сучасності та майбутнього : до 130-ї річниці від дня народж. О. І. Колеснікова / [керівник видавн. проекту В. М. Бабаєв ; авт.-уклад.: В. М. Бабаєв, В. П. Ткач, Н. П. Тріпутіна ; авт.-упоряд. Т. П. Єлісеєва ; наук. керівники: Л. М. Шутенко, О. Л. Рябченко] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : Золоті сторінки, 2019. – 208 с.

С. 51: згадка про Н. П. Тріпутіну.

113. **Спадщина університету.** Історія. Освіта. Наука. Культура. Особистість : матеріали IV наук.-практ. конф., Харків, 21–22 листоп. 2018 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2019. – С. 14–21.

С. 15–16, 46, 147–148: згадки про Н. П. Тріпутіну.

114. **Сто краєзнавчих читань** : (хроніка та зміст). Вип. 4 / Держ. закл. «Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка» ; [уклад.: В. О. Ярошик, О. М. Дмитрієва]. – Харків, 2011. – 128 с.

С. 7, 19, 20, 28, 32, 33, 37, 38, 39, 41, 44: про участь Н. П. Тріпутіної в роботі клубу «Краєзнавець» ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

С. 72: біографічна довідка про Н. П. Тріпутіну.

С. 83, 106–108: відомості про публікації Н. П. Тріпутіної.

115. **Трипутина Наталия Петровна** // Краеведы Слобожанщины : биогр. справ. – Харьков, 2011. – С. 135. – Загл. обл.: Краеведы Харьковщины.

116. **Бібліотека** // Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова : монографія. – Харків, 2012. – С. 423–430.

С. 428: на фото серед співробітників довідково-бібліографічного відділу – Н. П. Тріпутіна.

С. 430: про відзначення Н. П. Тріпутіної грамотами Всеукраїнської спілки краєзнавців і Харківського міського голови.

117. **Город и война**. Харьков в годы Великой Отечественной войны / Рос. гос. гуманитар. ун-т, Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина ; [сост.: С. М. Куделко, С. И. Посохов, Е. В. Дьякова]. – Санкт-Петербург : Алетейя, 2012. – 567 с.

С. 9: вдячність укладачів Н. П. Тріпутіній за підтримку проекту.

118. **Строители России XX–XXI вв**. Городское хозяйство / [гл. ред. тома А. П. Иванов]. – Москва : Мастер, 2014. – 1198 с. : ил.

С. 764: декан факультету інженерної екології ХНУМГ ім. О. М. Бекетова В. О. Ткачов, перший проректор ХНУМГ Г. В. Стадник та Н. П. Тріпутіна (фото).

С. 1196: стисла біографічна довідка про Н. П. Тріпутіну.

119. **Дмитрієва, О. М. «Об'єднуючий потенціал» краєзнавства** : співпраця ХДНБ ім. В. Г. Короленка з громадськістю в підготовці мережевих електронних ресурсів / О. М. Дмитрієва // Праці пам'яткознавців : ювіл. зб. наук. ст. з пам'яткоохорон. роботи. – Харків, 2015. – С. 284–289.

С. 288: згадки про участь Н. П. Тріпутіної у формування краєзнавчої електронної бібліотеки ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

120. **Коптєва, О.** У світі новин / Ольга Коптєва // Харківський архівіст. 2013–2014 : [наук.-інформ. вісн.]. – Харків, 2015. – С. 170–271.

С. 210: Н. П. Тріпутіна серед учасників читацької конференції «Краю мій, Слобожанщино!» в Державному архіві Харківської області (фото).

С. 262: у межах читацької конференції «Культура Слобожанщини» в Державному архіві Харківської області експонувалася виставка документів з особистого архіву Н. П. Тріпутіної.

С. 264: Н. П. Тріпутіна розповідає про харківську естраду в роки Другої світової війни (фото).

121. **Групповой портрет участников юбилейной Международной научной конференции «Двадцатые Слобожанские чтения» 18 апреля**

2016 г. / фото И. В. Деркач // Культурна спадщина Слобожанщини. Охорона культурної спадщини і музейна справа. Культура і мистецтво. Історичне краєзнавство. Сторінки пам'яті : зб. наук. ст. – Харків, 2016. – Число 30. – С. 28.

Серед учасників конференції – Н. П. Тріпутіна.

122. **Каминский, В. В. Генерал Красной армии М. Г. Снегов жену-дворянку, как и Родину, не предал…** / В. В. Каминский // История повседневности. – 2016. – № 1. – С. 32–40.

Цитується Н. П. Тріпутіна.

123. **Групповое фото участников XXI международной научной конференции «Слобожанские чтения» 19 апреля 2017 г. в сквере возле памятника монументального искусства – памятника милиционерам, которые погибли в мирное время при исполнении служебных обязанностей** (ул. Жен Мироносиц, 13) / [фото И. В. Деркач] // Культурна спадщина Слобожанщини. Охорона культурної спадщини і музейна справа. Культура і мистецтво. Етнографія, фольклористика, діалектологія, літературне краєзнавство: зб. наук. ст. – Харків, 2017. – Число 35. – С. 48.

Серед учасників конференції – Н. П. Тріпутіна.

124. **[Фото участников XXI международной научной конференции «Слобожанские чтения» 19 апреля 2017 г.]** / фото И. Деркач // Культурна спадщина Слобожанщини. Охорона культурної спадщини і музейна справа. Культура і мистецтво. Етнографія, фольклористика, діалектологія, літературне краєзнавство : зб. наук. ст. – Харків, 2017. – Число 35. – С. 49–50.

Серед учасників конференції – Н. П. Тріпутіна.

125. **Четверіков, Б. Технологія створення цифрової моделі місцевості на прикладі Сирецького району м. Києва з використанням архівних даних** / Б. Четверіков, В. Михайлюк, А. Согор // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва : зб. наук. пр. – Львів, 2017. – Вип. 1. – С. 116–119.

С. 116: серед науковців, які представили реконструкцію цифрових моделей історичних місцевостей, названо Н. П. Тріпутіну.

126. **Власюк, І. Діяльність державних комісій допомоги дітям на Волині у роки непу (1921–1928 рр.)** / Ігор Власюк // Емінак : наук. щоквартальник. – 2018. – Т. 3, вип. 1. – С. 66–70.

Стаття містить посилання на працю Н. П. Тріпутіної.

127. **Сто краєзнавчих читань** : (хроніка та зміст). Вип. 5 / Харків. держ наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. О. М. Дмитрієва]. – Харків, 2018. – 104 с.

С. 7, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 19, 20, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 37: про участь Н. П. Тріпутіної в роботі клубу «Краєзнавець» ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

С. 59-60: біографічна довідка про Н. П. Тріпутіну.

С. 70, 85-87, 91: відомості про публікації Н. П. Тріпутіної.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Азаренкова З. В. 83

Бабаєв В. М. 15, 75, (75), 81, 88, 90, 98, 99, 105, 112
Басун О. П. 61
Белосельский Б. С. 83
Бершова Н. К. 39, 49, 66
Білостоцький (Бєлостоцький) М. О. 7, 9, 11, 29, 103
Блохин Е. И. 83

Вергунов В. А. 61
Власюк І. 126
Волков А. А. 83

Давидова Н. Б. 81, 99, 108
Деркач И. В. 121, 123, 124
Дмитрієва О. М. 107, 114, 119, 127
Дудка О. М. 22
Дьякова Е. В. 117
Дятлів П. (44)

Євсюкова Н. О. 99
Єлисеєва (Єлісеєва, Елисеева) Т. П. 3, 75, 112

Жбанов П. А. 83

Иванов А. П. 83, 118

Казас М. І. (75)
Каминский В. В. 122
Карапетян Г. О. (75)
Касьянов О. М. (98)
Коваленко О. М. 81
Колесніков О. І. (Колесников А. И.) (33, 34, 54, 61, 70, 75, 82, 105, 112)
Коптєва О. 120
Корінько І. В. 81
Красиков М. М. 107
Куделко С. М. 117
Кузьменко В. Д. (69)

Лиса Т. С. 81
Лисенко М. В. (6)
Литвина Т. 11
Лобанова М. В. 10, 20
Лобинцева Т. О. (Лобынцева Т. А.) 3, 22, 88

Майорченко В. Н. 2
Макаренко К. М. (75, 102)
Марков О. П. (75, 98)
Маяк Г. С. (75, 78, 79)
Михайлов Є. І. (75)
Михайлюк В. 125

Науменко О. М. 108

Овчинникова С. І. 87

Онопрієнко А. 62
Остащенки-Кудрявцеви (26)
Остащенко-Кудрявцев Б. П. (7, 11)

Патракєєв І. М. (Патракеев И. М.) 12, 13
Петі В. М. (75)
Польська І. І. 10, 20
Полякова Ю. Ю. (85)
Посохов С. И. (117)

Раковський Х. Г. (75)
Рибакова Н. О. 108
Рябченко О. Л. 8, 112

Саратов І. Ю. (75)
Селіванов О. Г. (18)
Семенов В. Т. 80
Снєгов (Снегов) М. Г. (65, 75, 98, 122)
Согор А. 125
Соловйова О. С. 107
Стадник Г. В. 5, 75, (118)
Статкус В. О. 99
Столярова Г. П. 109

Тіц Д. Д. (75)
Ткач В. П. 112
Трипутины (91, 97)

Худеков С. Н. (33)

Черкес Д. С. (25, 35, 75, 90, 95)
Четверіков Б. 125

Шаповал М. (58, 60)
Шипулін (Шипулин) В. Д. 12, 13, 17, 29, 77, 80

Школа О. І. 87
Штангей О. М. 99
Шуйський І. 44
Шутенко Л. М. 5, 15, 75, 88, 90, 98, 99, 112

Юдкевич З. Д. (103)

Ярошик В. О. 114
Яхонтов І. О. (75)

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А

ПОЕЗІЇ Н. П. ТРІПУТІНОЇ

Клио

О. Л. Рябченко

Я о такой судьбе и не мечтала,
Что будет в жизни счастье мне дано,
С времён откинув тайны покрывало,
Испить истории сладчайшее вино.

Листаю жадно вещие страницы…
Исполнись новым смыслом, жизнь моя!
Отныне связь времён соединится,
Восстанут лики из небытия.

Я вглядываюсь в контуры былого,
Переступая времени портал.
Пускай исторгнут праведное слово
Бессмертной Клио вещие уста!

Скорпионство

Мы у судьбы отсрочку просим,
Стремимся годы наверстать…
Но безутешно плачет осень,
Теряя царственную стать.

Ведь «бабье лето» на излёте…
В предощущении беды,
В щемящей, скорбной позолоте
Деревьев чёрные ряды.

Осенний день мрачнее ночи,
Сочится свет из фонаря
И на меня обрушить хочет
Всю безысходность ноября.

2002

* * *

Угораздит же родиться
Посредине ноября:
Всюду пасмурные лица,
Помрачённая заря.

Среди осени прощальной
И дыхания зимы
День унылый, день печальный
Для веселья взяли мы.

С мраком свет перемешался,
Дождь со снегом, явь со сном.
Между бедами и счастьем
Даже щели не найдём…

2004

Лесное

Не жду от жизни сказочной награды
И никого в провалах не виню:
В лесу морозном после снегопада
Прокладываю первую лыжню…

Пусть снова я в сугробе по колено
И взмокла в напряжении спина,
Зато лесные ценности нетленны
(Покуда не нагрянула весна).

Ну а растают вешнею порою,
Звеня, прольются в балку – ну и пусть,
Глаза и сердце солнышку раскрою
И половодьем пролесков упьюсь!
2002

ДОДАТОК Б

РЕЦЕНЗІЇ НА МОНОГРАФІЮ:
Тріпутіна Н. П. У двобої з небуттям: комунальне господарство Харкова у роки ІІ Світової війни (1941 – 1945 рр.) – Харків, 2018. – 370 с.

Монографія Н.П. Тріпутіної присвячена майже невідомій сторінці в історії Харкова – дослідженню функціонування комунальної інфраструктури міста в період окупації і післявоєнної відбудови. Ліквідація руйнувань, завданих війною, потребувала багатьох років напруженої праці і значної витрати матеріальних ресурсів. Важливість і актуальність зазначеної теми очевидна, проте вона й досі не знайшла висвітлення в історіографії.

Дослідження написане на широкій джерельній базі. Авторка опрацювала значну кількість документів у фондах Центрального державного архіву громадських об'єднань України та Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, зокрема фонд Народного комісаріату комунального господарства, що містять інформацію про роботу управлінь комунального господарства по областях та містах України, а також окремих підприємств галузі протягом війни 1941 – 1945 рр. Найбільший масив документів, які висвітлюють життєдіяльність міського господарства Харкова воєнних часів, зосереджений у фондах Державного архіву Харківської області.

Крім того, авторка широко використовує для аналізу матеріалами публікацій у місцевій, республіканській та центральній періодиці 1943 – 1950 рр., документи особового походження, візуальну документалістику,

предметно-речові пам’ятки та художні твори, що додало певних емоційних акцентів до сприйняття фактографічної інформації.

У центрі уваги Н. П. Тріпутіної – не лише проблеми втрат, які понесло міське господарство Харкова, та характеристика соціальних умов, у яких проходила боротьба мегаполісу за своє виживання, а й визначення міри провини за тотальну руйнацію народного господарства Харкова. Своїм моральним обов’язком вона визначає розповідь про тих, хто сприяв відбудові міста і разом з ним повертався до життя.

Підготовлена до друку монографія, на наш погляд, становить важливий внесок у розкриття проблеми. Також можна констатувати, що рецензоване дослідження сприятиме вихованню молодих істориків і стане важливим джерелом для їхніх подальших наукових пошуків.

Крім того, монографія є надзвичайно інформативною і цікавою, написана живою і доступною мовою, тому, без сумніву, буде корисною не лише для фахівців, але і для пересічних читачів і принесе їм неабияке інтелектуальне задоволення. Зважаючи на все сказане, рекомендую монографію «У двобої з небуттям. Комунальне господарство Харкова у роки ІІ Світової війни (1941–1945 рр.)» до друку.

О. Л. Рябченко,
завідувачка кафедри історії і культурології
Харківського національного університету
міського господарства імені О. М. Бекетова,
доктор історичних наук, професор

Подана робота має велике теоретичне та практичне значення, вона сприяє висвітленню нового ракурсу вивчення історії міста Харкова, в якому роки воєнного протистояння подаються в контексті повсякденного існування великого мегаполісу, що знаходиться не тільки на порозі безодні та хаосу, а, перш за все, у «двобої з небуттям». Цікавим є те, що традиційний погляд на

війну як на перебіг бойових дій на фронті та мужнього спротиву в тилу ворога змінюється розглядом героїчної боротьби міста за своє подальше існування, головними діючими персонажами якої є керівники та робітники комунального господарства та прості городяни Харкова, яким ми зобов'язані «прекрасним і могутнім сучасним та майбутнім нашого міста».

Актуальність видання такої роботи зумовлена ще й тим, що сучасний простір суспільно-політичного буття української держави в межах воєнного протистояння на Донбасі, що характеризується деякими вченими як «гібридна війна», потребує саме такого дослідження воєнної доби у «мирному контексті» або «життєвого світу» людини на тлі воєнних дій. Що є прикладом суспільної взаємодії в важких умовах «господарського» та екзистенціального виживання.

Текстовий матеріал монографії викладено на доступному науковому мовному рівні, а також з дотриманням логічності та послідовності. Крім того, публіцистична форма подачі інформації та наявність цікавих ілюстративних додатків виступає допоміжним засобом в науковому дискурсі, що сприяє поглибленому сприйняттю даної тематики дослідниками та читачами, навіть якщо вони не мають спеціалізованої освіти та підготовки.

Монографія складається зі вступу, 5 розділів, персоналій, бібліографії та додатків. Крім того, опирається на багатоманітну наукову та художню джерельну базу.

Враховуючи сказане вище, необхідно відзначити, що робота відповідає вимогам, які висувають до видань такого типу, і може бути рекомендована до друку.

Я. М. Кунденко,
доцент кафедри філософії Харківського національного
університету архітектури та будівництва,
кандидат філософських наук

Зміст

Передмова 4
О. Л. Рябченко «З людьми такими добре в світі йти…»: присвячується Наталії Петрівні Тріпутіній 5
Г. В. Стадник Шляхом шукань та здобутків: біографічний нарис про Н. П. Тріпутіну 9
Основні дати життя та діяльності Н. П. Тріпутіної 11
1 Публікації Н. П. Тріпутіної 12
2 Видання, в яких Н. П. Тріпутіна є науковим редактором 26
3 Публікації про Н. П. Тріпутіну 27
Іменний покажчик 30
Додатки 34

Інформаційне видання

Наталія Петрівна Тріпутіна – бібліотекар, краєзнавець
(з нагоди 70-річного ювілею)

Біобібліографічний покажчик

Укладачі:
Дмитрієва Олена Миколаївна
Статкус Вікторія Олегівна
Науковий редактор:
Євсюкова Надія Олександрівна

Редактор *С. М. Миценко*
Комп'ютерний набір: *О. М. Дмитрієва*, *В. О. Статкус*

Підписано до друку 7.11.2019 Формат 60 х 90/16
Друк на ризографі Ум. друк арк. 2,05
Наклад 50 прим. Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.